

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Vajnara a soudkyň JUDr. PhDr. Aleny Novotné, Ph. D. a JUDr. Lucie Bičákové ve věci

žalobců:

- a) **doc. PhDr. Ladislav Kudrna, Ph. D.**, narozený [REDACTED]
bytem [REDACTED]
b) **JUDr. Kamil Nedvědický**, narozený [REDACTED]
bytem [REDACTED]
oba zastoupeni advokátkou JUDr. Evou Ondřejovou, LL. M., Ph. D.
sídlím Příčná 663/8, 110 00 Praha 1

proti

žalovaným:

1. **Mgr. Václav Sixta, Ph. D.**, narozený [REDACTED]
bytem [REDACTED]
2. **Doc. Kamil Činátl, Ph. D.**, narozený [REDACTED]
bytem [REDACTED]
3. **Doc. PhDr. Jan Mervart, Ph. D.**, narozený [REDACTED]
bytem [REDACTED]
4. **Mgr. Tereza Arndt**, narozená [REDACTED]
bytem [REDACTED]
5. **Mgr. Jaroslav Pinkas, Ph. D.**, narozený [REDACTED]
bytem [REDACTED]
6. **PhDr. Jaroslav Najbert, Ph. D.**, narozený [REDACTED]
bytem [REDACTED]
7. **Mgr. Bohumil Melichar**, narozený [REDACTED]
bytem [REDACTED]
8. **Mgr. Vojtěch Ripka, Ph.D.**, narozený [REDACTED]
bytem [REDACTED]
9. **Mgr. Anna Macourková**, narozená [REDACTED]
bytem [REDACTED]
10. **Mgr. Tereza Fenclová Mašková**, narozená [REDACTED]
bytem [REDACTED]
11. **Mgr. Petr Sedlák, Ph. D.**
bytem [REDACTED]
12. **PhDr. Pavla Sýkorová**, narozená [REDACTED]
bytem [REDACTED]
13. **PhDr. Michal Kurz**, narozený [REDACTED]
bytem [REDACTED]
14. **Mgr. Josef Řídký, Ph. D.**, narozený [REDACTED]
bytem [REDACTED]
15. **Mgr. Michaela Veselá**, narozená [REDACTED]
bytem [REDACTED]
16. **Mgr. Jiří Maha**, narozený [REDACTED]
bytem [REDACTED]
17. **Mgr. Martin Váňa**, narozený [REDACTED]
bytem [REDACTED]
18. **Mgr. Peter Sokol**, narozený [REDACTED]
bytem [REDACTED]
19. **Mgr. Roman Anýž**, narozený [REDACTED]
bytem [REDACTED]

všichni zastoupeni advokátem Pavlem Uhlem
sídlem Kořenského 15, 150 00 Praha 5

o ochranu osobnosti,

k odvolání žalobců proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 10. listopadu 2023, č. j. 19 C 200/2023-195

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně **se** ve výrocích II. a III. **mění** tak, že žalobci jsou povinni zaplatit společně a nerozdílně žalovaným 1. až 19. náhradě nákladů řízení každému jednotlivému žalovanému částku 13 455,20 Kč, a to do tří dnů od právní moci tohoto usnesení k rukám advokáta Pavla Uhla.
- II. Žalovaní jsou povinni zaplatit společně a nerozdílně žalobcům na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 4 695,28 Kč, a to do tří dnů od právní moci tohoto usnesení k rukám advokátky JUDr. Evy Ondřejové, LL. M., Ph. D.

Odůvodnění:

1. Soud I. stupně napadeným rozsudkem zamítl žalobu se v celém rozsahu (*výrok I.*). Žalobci a) uložil zaplatit žalovaným 1. až 19. náhradu nákladů řízení, a to každému jednotlivému žalovanému částku 20 352,20 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalovaných (*výrok I.*). Žalobci b) uložil zaplatit žalovaným 1. až 19. náhradu nákladů řízení, a to každému jednotlivému žalovanému částku 20 352,20 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalovaných (*výrok III.*).
2. Žalobci se v tomto řízení domáhali po žalovaných zdržení se šíření tvrzení o bossingu, cenzurních zákrocích, omezování svobody bádání a nehospodárném jednání žalobců a odstranění konkrétních příspěvků na webu www.dejepisodtlakem.cz, dále žádali zveřejnit omluvu a zaplacení zadostiučinění každému ze žalobců ve výši 50 000 Kč. Soud I. stupně zamítl žalobu proto, že žalobce neshledal ve věci aktivně legitimovanými, neboť kritika mířila na instituci, již jsou žalobci vedoucími představiteli, tj. na Ústav pro studium totalitních režimů.
3. Zamítavý výrok I. o věci samé nebyl odvoláním napaden, proto samostatně nabyl právní moci.
4. Žalobci podali v zákonné lhůtě proti rozsudku odvolání v rozsahu výroků II. a III. Namítli, že soud nesprávně zavázal zvlášť každého žalobce k náhradě nákladů řízení. Žalobci před zahájením řízení i v jeho celém průběhu *de facto* vystupovali solidárně jako jediný subjekt. Veškeré procesní úkony (žaloba, vyjádření, účast na ústním jednání) činili společně vždy jako jediný úkon prostřednictvím jednoho právního zástupce. Není rozumného důvodu, aby soud zavázal k náhradě nákladů řízení každého žalobce zvlášť. Žalobci odkázali na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 2. 2023, č. j. 12 Cm 33/2022-149, a rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 10. 2023, č. j. 1 Cmo 48/2023-214. Žalobci žalovali společně a nerozdílně všechny žalované ke společnému a nerozdílnému plnění. Podle žalobců by bylo vhodné žalovaným žádnou náhradu nákladů nepřiznat. V rozhodnutí soudu I. stupně o nákladech řízení spatřují rozpor se zákazem libovůle, svévole a extrémní rozpor s principy spravedlnosti. Věcně se pak ohradili proti přiznání odměny za odpověď na předžalobní výzvu, neboť takový úkon není úkonem právní služby ve smyslu § 11 vyhlášky č. 177/1996 Sb. o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátního tarifu nebo AT“). Ani analogicky podle § 11 odst. 3 AT za odpověď na předžalobní výzvu nelze odměnu přiznat, protože se svou povahou a účelem předžalobní výzvě nepřibližuje. Konkrétní dvě odpovědi žalovaných na předžalobní výzvy byly po obsahové stránce velmi strohé a jednoduché, neobsahovaly podrobný právní rozbor věci, žalovaní jimi pouze popřeli existenci nároků žalobců. Rozhodnutí, na které odkázal soud I. stupně v odůvodnění rozsudku, není veřejně dostupné

a výrazně se odchyľuje od předchozí judikatury Městského soudu v Praze, pro žalobce je překvapivé. Žalobci soudu I. stupně vytkli, že nerespektoval zásadu přiměřenosti nákladů k předmětu řízení, resp. obecnou zásadu přiměřenosti a neaplikoval § 150 o. s. ř. Náhrada nákladů řízení ve výši přesahující 770 000 Kč podle žalobců rozhodně není přiměřená v případě sporu o ochranu osobnosti. Ust. § 150 o. s. ř. soudu ukládá povinnost zkoumat, zda ve věci neexistují zvláštní okolnosti, k nimž je třeba při stanovení povinnosti k náhradě nákladů řízení přihlédnout a tuto adekvátně snížit (srov. nález Ústavního soudu ze dne 26. 10. 2006, sp. zn. I. ÚS 401/06), obdobně viz ustálenou judikaturu ÚS, a to nález Ústavního soudu ze dne 3. 11. 2020, sp. zn. III. ÚS 1255/18, a nález Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2020, sp. zn. III. ÚS 132/20, ze dne 25. 7. 2012, sp. zn. I. ÚS 988/12, ze dne 20. 6. 2011, sp. zn. I. ÚS 329/08, ze dne 26. 5. 2010, sp. zn. III. ÚS 3299/09).

5. Podle žalobců se soud se při rozhodování o náhradě nákladů řízení dopustil přepjatého formalismu, když přiznal náhradu nákladů řízení zvláště každému individuálnímu žalovanému navzdory skutečnosti, že všechny procesní úkony činili solidárně prostřednictvím svého jediného právního zástupce. Všem žalovaným dohromady hrozilo toliko uhrazení částky 50 000 Kč každému ze žalobců. Pokud tedy soud I. stupně uložil žalobcům nahradit náklady řízení zvláště každému ze žalovaných, a nikoliv všem žalovaným společně, když takto v celém řízení vystupovali, dopustil se formalismu, který měl za následek absolutně nepřiměřenou tvrdost rozhodnutí. Podle žalobců v důsledku napadeného rozhodnutí hrozí denegatio iustitiae – odepření spravedlnosti. Žalobcům soud uložil hradit za podání žaloby a jedno ústní jednání více než 770 000 Kč jako faktickou sankci za snahu domoci se spravedlnosti, když současně nedal věcně protistraně za pravdu. Důvod svého neúspěchu ve věci označili žalobci za procesní. Došlo podle nich k porušení práva na spravedlivý proces dle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, neboť soud I. stupně nepřisvědčil tvrzením žalovaných vůči žalobcům, provedl sice rozsáhlé dokazování, ale své rozhodnutí opřel pouze o nedostatek aktivní legitimace. Soud I. stupně měl podle žalobců náhradu nákladů řízení moderovat podle ustanovení § 150 o. s. ř. Žalobci závěrem navrhlí, aby odvolací soud v Praze napadený rozsudek změnil tak, že rozhodne o částce nákladů řízení správně a spravedlivě za aplikace moderačního práva soudu.
6. Žalovaní podali k odvolání obsáhlé písemné vyjádření. Zdůraznili, že nárok uplatněný každým žalobcem je nárokem samostatným, proto je úvaha soudu I. stupně, že uplatněné nároky byly shodné, ale nikoliv solidární, správná. Žalobci tvrdí, že jednání žalovaných zasáhlo do práva na ochranu osobnosti každého ze žalobců. Žalobci požadují kumulativně odstranění publikovaného textu, společně požadují omluvu a odděleně formulují nárok na peněžité zadostiučinění. K posouzení důvodnosti nároků je nezbytná oddělená úvaha ve vztahu ke každému z žalobců. Oba žalobci hráli podle žalovaných i v procesní polemice odlišné role.
7. Žalovaní nesouhlasí s názorem žalobců, že žaloba byla zamítnuta z formálních důvodů. Nedošlo k jejímu odmítnutí ani řízení nebylo zastaveno. Otázka věcné aktivní legitimace je otázkou hmotněprávní.
8. K přiznání odměny za odpovědi na předžalobní výzvy žalovaní uvedli, že jim žalobci před zahájením řízení poslali postupně dvě obsírné předžalobní výzvy. Žalovaní na ně reagovali věcně, včetně základní polemiky s argumentačním stylem žalobců. V první odpovědi na předžalobní výzvu předestřeli žalovaní žalobcům základní rámec ochrany svobody projevu a jejího odrazu v platném právu. V odpovědi na druhou předžalobní výzvu poučili žalovaní žalobce o riziku, proti jehož výsledku nyní svým odvoláním brojí. Obě odpovědi na výzvy byly plně kvalifikované a usilovaly o předejití sporu. Oba akty – jak předžalobní výzva, tak odpověď na ni měly stejnou funkci. Podle ust. § 11 odst. 3 advokátního tarifu žalovaným za tyto odpovědi

náleží náhrada jako za úkony, které jsou svou povahou a účelem nejbližší právě předžalobní výzvě.

9. Pokud žalobci v odvolání namítají, že soud byl přepjatě formalistický a přiznaná náhrada je nepřiměřená, žalovaní to odmítají. Podle nich se v přísudkové agendě rozhoduje formálně - podle úspěchu ve věci a ohledně výše přesně podle tarifu. Existují důvody, pro které lze výsledek moderovat, a to aplikací § 150 o. s. ř., v souzené věci ale tyto důvody žalovaní nespátřují. Žalobci byli na počátku ústního jednání upozorněni na právní názor soudu, který předznamenával jejich věcný neúspěch ve sporu. Žalobci ani žádný důvod pro moderaci nákladů (například nepříznivou majetkovou situaci) neuvedli. Celková výše nákladů řízení je důsledkem volby žalobců zažalovat 19 osob. Každý žalovaný nesl náklady právního zastoupení a další důsledky toho, že je žalován. Právní zástupce musel s každým probrat skutkový stav a dospět k argumentaci, která by obsahovala požadavky všech a současně vyhovovala každému. Pokud by žalovaní uplatnili nárok na náhradu nákladů za uskutečněné porady s právním zástupcem, byly by náklady dvojnásobné. Žalobci ve svém odvolání citovali rozhodnutí Ústavního soudu, která se vztahují na typově a historicky zcela jiné situace.
10. K obecnému kontextu případu žalovaní doplnili, že byli zaměstnanci instituce, ve které byli žalobci od poloviny roku 2022 vrcholnými manažery. Než se žalobci stali jejich představenými, fungovalo jejich oddělení zcela bez problémů a výstupy jejich práce byly ceněny vědeckou komunitou. Poté vznikly spory mezi doposud bezproblémovým a oceňovaným kolektivem žalovaných na straně jedné a žalobci jako novým vedením na straně druhé. Žalovaní sepsali petici adresovanou radě instituce, která je orgánem nadřízeným žalobcům. Šlo o kritiku poměrů na pracovišti, měli legitimní zájem na jeho zlepšení. Rada ÚSTR na petici nereagovala, ale žalobci začali vytvářet na žalované tlak. Vyzvali je, aby doložili svá hodnocení a tvrzení v petici. Poté jim jako zaměstnancům byla z pracovních adres žalobců na jejich pracovní adresy zaslána první předžalobní výzva. Žalovaní všichni podali výpověď z pracovního poměru.
11. Primárním účelem žaloby bylo umlčení žalovaných a jejich disciplinace, proto žalovaní označili žalobu žalobců anglickým akronymem SLAPP (*Strategic Lawsuit Against Public Participation - strategické žaloby proti účasti veřejnosti*). Z tohoto kontextu pro žalované plyne, že pozitivní důvod k moderaci výše náhrady nákladů řízení zde není. Odkázali na nálezy Ústavního soudu ze dne 22. května 2018 pod sp. zn. IV. ÚS 1374/17, který zdůraznil, že "*normální je nesoudit se*".
12. Žalovaní navrhli závěrem odvolacímu soudu, aby napadené výroky jako věcně správné potvrdil. Současně uplatnili nárok na úhradu nákladů odvolacího řízení za jeden úkon právní pomoci (vyjádření k odvolání).
13. Odvolací soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 212 a § 212a odst. 5 a 6 o. s. ř. včetně správnosti postupu v řízení, které jeho vydání předcházelo, aniž by ve věci nařizoval odvolací jednání v souladu s ust. § 214 odst. 2, písm. c) o. s. ř., a shledal odvolání částečně důvodným.
14. Předně je třeba potvrdit správné posouzení úspěchu v řízení ze strany soudu I. stupně. Zamítavý výrok I. rozsudku nabyl právní moci, žalobci byli tudíž v řízení zcela neúspěšní. Toto rozhodnutí nemohlo být pro ně, resp. jejich právního zástupce překvapivé, neboť předběžný právní názor jim soud sdělil předem. Povahu tohoto neúspěchu nelze označit za formální ani procesní. Nedostatek věcné legitimace ve sporu je prvkem hmotněprávního posouzení nároku, a pokud žalobci proti tomuto rozhodnutí nebrojili odvoláním, je pravomocné rozhodnutí závazné i pro rozhodnutí o náhradě nákladů řízení.

15. Pro aplikaci ust. § 150 o. s. ř., podle něž *jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele, nebo odmítne-li se účastník bez vážného důvodu zúčastnit prvního setkání s mediátorem nařízeného soudem, nemusí soud výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti přiznat*, nebyl žádný relevantní důvod tvrzen ani nebyl odvolacím soudem shledán.
16. Odměna za úkon právní pomoci v řízení o žalobě na ochranu osobnosti s nárokem na peněžité zadostiučinění se řídí ust. § 9 odst. 4 advokátního tarifu: *Částka 50 000 Kč se považuje za tarifní hodnotu ve věcech písmeno a) osobnostních práv, ochrany proti uveřejňování informací, které jsou zneužitím svobody projevu, slova a tisku podle právních předpisů o bromadných informačních prostředcích, a ve věcech vyplývajících z uplatňování práv a povinností podle právních předpisů o ochraně osobních údajů nebo podle právních předpisů o ochraně průmyslového a jiného duševního vlastnictví, s návrhem na náhradu nemajetkové újmy*. Podle § 7 položky 5 AT činí odměna při této tarifní hodnotě 3 100 Kč.
17. V projednávané věci tedy každému ze žalovaných náleží náhrada odměny za právní pomoc za převzetí zastoupení, písemné vyjádření k žalobě ze dne 2. 10. 2023 na výzvu soudu, za účast na soudním jednání dne 10. 11. 2023, které trvalo 2 hodiny a 42 minut, tj. za 4 úkony právní pomoci dle ust. § 6 odst. 1, § 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. a), § 11 odst. 1, písm. a), d) a g) AT, snížené o 20% v souladu s ust. § 12 odst. 4 AT ve výši 2 480 Kč. Ke každému úkonu náleží paušální náhrada hotových výdajů dle ust. § 13 odst. 1, 4 AT ve výši 300 Kč a dle ust. § 137 odst. 3, písm. a) o. s. ř. daň z přidané hodnoty, jíž je právní zástupce žalovaných plátcem.
18. Výpočet: $4 \times 2\,480 + 4 \times 300 + 21\% \text{ z } 11\,120 = 13\,455,20$ (Kč)
19. Odvolací soud má za nesprávné rozhodnutí soudu I. stupně o přiznání mimosmluvní odměny za písemné odpovědi na předžalobní výzvy, o neredukované odměně za převzetí zastoupení každého ze žalovaných a za přiznání náhrady vůči každému ze žalobců.
20. Odpověď na předžalobní výzvu není úkonem předvídaným v ust. § 11 AT, ale především není nákladem soudního řízení, o jehož náhradu jde. Takovým úkonem je předžalobní výzva, neboť to stanoví zákon – ust. § 142a odst. 1 o. s. ř. Jiné druhy právní pomoci, které nebyly přímo vyvolány soudním řízením, nelze nahrazovat v rámci nákladů soudního řízení, i když by je bylo možno podle obsahu posoudit analogicky jako jiné vyhláškou výslovně upravené úkony právní pomoci.
21. Žalovaní tvrdili, že převzetí zastoupení bylo u každého z nich individuálním úkonem právní pomoci, který nemá být redukován dle ust. § 12 odst. 4 AT. Žalovaní ovšem zmocnili svého společného právního zástupce ve dnech 24. a 26. 4. 2023 ve stejném stádiu řízení a jejich postavení vůči žalobcům bylo totožné, všichni byli signatáři zveřejněného dopisu a současně v době podpisu zaměstnanci ÚSTR. Proto odvolací soud dospěl k závěru, že obsah informací, které obdrželi od svého právního zástupce, byl shodný. Individuální přístup je dostatečně zohledněn tím, že každému ze žalovaných náleží náhrada za tento úkon, redukce o 20% je odůvodněna tím, že všichni čelili stejné žalobě.
22. Pokud soud I. stupně přistoupil k přiznání totožné náhrady nákladů řízení k tíži každého ze žalobců, nijak přesvědčivě tuto svou výjimečnou úvahu neodůvodnil (srov. odst. 68 a 69 rozsudku).
23. Ust. § 12 odst. 3 AT uvádí, že *při spojení dvou a více věcí, pro něž spojení ke společnému projednání není stanoveno jiným právním předpisem, se za tarifní hodnotu považuje součet tarifních hodnot spojených věcí*. Výše citované ust. § 9 odst. 3, písm. a) AT má speciální úpravu odměny pro řízení o žalobě na ochranu osobnosti, pro tuto odměnu však není směrodatná hodnota předmětu řízení ani hodnota požadovaného zadostiučinění, odměna je stanovena prostřednictvím ust. § 7 položka 5 na částku

3100 Kč. V tomto řízení nešlo o dva odlišné zásahy do osobnostních práv, nárok na omluvu a odstranění předmětného dopisu byl pro oba žalobce společný, nárok na peněžité odškodnění byl formulován jako konkrétní finanční částka pro každého ze žalobců, ale fakticky šlo o nároky vycházející ze stejného skutkového základu. Obrana proti těmto žalobním nárokům obou žalobců stála na shodném právním podkladu, jak se podává i z vyjádření žalovaných k žalobě i ze společného důvodu zamítnutí žaloby ve vztahu k oběma žalobcům. Proto dospěl odvolací soud k přesvědčení, že žalovaným náleží náhrada účelně vynaložených nákladů řízení vypočtená podle advokátního tarifu ve výši 13 455,20 Kč včetně DPH (viz výpočet výše), a k její úhradě zavázal žalobce solidárně.

24. Ze všech těchto důvodů odvolací soud rozhodnutí soudu I. stupně postupem dle ust. § 220 odst. 1, písm. a) o. s. ř. změnil a rozhodl, že žalobci jsou povinni společně a nerozdílně uhradit každému ze žalovaných náhradu nákladů řízení před soudem I. stupně ve výši 13 455,20 Kč.
25. O nákladech odvolacího řízení rozhodl odvolací soud podle ust. § 224 odst. 1 ve spojení s ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. a contrario. Žalobci byli v odvolacím řízení částečně úspěšní. Předmětem řízení byla částka 773 383,60 Kč (celková suma náhrady nákladů řízení, přiznaná soudem I. stupně). Odvolací soud tuto náhradu snížil na částku 255 648,80 Kč. Úspěch žalobců představuje po odečtu neúspěchu 33,89%, náleží jim proto adekvátní náhrada nákladů odvolacího řízení. Žalobci vynaložili náklady na odměnu za sepis odvolání dle ust. § 7 položka 6 a § 11 odst. 1, písm. k) AT ve výši 11 420 Kč, k odměně náleží paušální náhrada hotových výdajů 300 Kč, celkem 11 450 Kč. Poměrná část – 33,89% z této částky představuje 3 880,40 Kč. K náhradě dále náleží daň z přidané hodnoty, již je právní zástupkyně žalobců plátkyní, ve výši 814,88 Kč. Celkem tak náhrada činí 4 695,28 Kč.
26. Odvolací soud uložil účastníkům hradit náklady řízení solidárně, neboť svými společnými právními úkony vznik nákladů protistrany zapříčinili. Dle ust. § 149 odst. 1 o. s. ř. jsou účastníci povinni zaplatit náhradu nákladů řízení k rukám právních zástupců protistrany. Lhůta k plnění byla stanovena dle ust. § 160 odst. 1 o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není dovolání přípustné (§ 238 odst. 1, písm. h/ o. s. ř.).

Praha 8. března 2024

JUDr. Tomáš Vejnar v. r.
předseda senátu